

UZASADNIENIE

Kolejnymi decyzjami z dnia 2 marca 2021: numer (...) dotyczącą B. W. , numer (...) dotyczącą K. S., Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn.zm.) oraz art. 81 ust. 1, ust. 5 i ust. 6, art. 79 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2019r., poz.1373 ze zm.) stwierdził, że podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne za sprecyzowane w decyzjach miesiące w latach 2014-2016, z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek Miejski Zakład (...) w G. dla wyżej wymienionych ubezpieczonych obejmuje kwoty wskazane w decyzjach z uwzględnieniem wypłat dokonywanych im, z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

W uzasadnieniu wszystkich decyzji organ podniósł tożsamą argumentację.

Wskazał, że, w wyniku przeprowadzonej kontroli, ostatecznie ustalił, iż płatnik składek dokonywał pracownikom wypłat pieniężnych z okazji Ś. Wielkanocnych i Bożego Narodzenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych kierując się wyłącznie zarobkami z (...). Świadczenia były wypłacane pracownikom w miesiącach wskazanych w decyzji w latach 2014-2016 w tej samej wysokości. Pracownicy nie występowali z żadnymi wnioskami, nie dokonywano ustaleń sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych do świadczeń. Nie ustalano wysokości dochodu na członka rodziny. Pracownicy, w żaden sposób, nie dokumentowali wysokości dochodu przypadającego na osobę w rodzinie. W związku z powyższym, w ocenie organu, wszystkie ww. świadczenia wypłacane, w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, nie były uzależnione od sytuacji życiowej rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu w zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych a co za tym idzie wartości tych świadczeń winny zostać włączone do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe gdyż fundusz przeznaczony jest wyłącznie na finansowanie działalności socjalnej i od zasady tej nie ma żadnych wyjątków. Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń socjalnych nie może zmieniać wskazanej zasady. Tymczasem u płatnika, w świetle, złożonych do protokołu kontroli, wyjaśnień, podstawą wypłaty określonej wysokości świadczeń były uzgodnienia związków zawodowych i dyrekcji oraz kwot te zależały wyłącznie od możliwości finansowych płatnika. W myśl powyższego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że wypłacone świadczenia pieniężne nie mają charakteru socjalnego i stanowią przychód pracownika w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 3 kwietnia 2012r., poz. 361 ze zm.). Oznacza to, iż od uzyskanego przez pracownika przychodu należy naliczyć składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

/decyzja k. 5-7 akt. ZUS dot. B. W. , decyzja k. 5-7 akt. ZUS dot. K. S./

Odwołania od powyższych decyzji wniósł płatnik Miejski Zakład (...) w G. domagając się ich zmiany.

Zaskarżonym decyzjom zarzucił:

1. niewyczerpujące zebranie i błędne rozpatrzenie materiału dowodowego polegające na błędnym ustaleniu stanu faktycznego poprzez uznanie, iż w Miejskim Zakładzie (...) w G. nie dochodziło do oceny sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych przy wypłacaniu świadczeń pieniężnych ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych,
2. błędne uznanie, że wypłacane świadczenia nie stanowiły świadczeń finansowanych ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

W uzasadnieniu swego stanowiska, odwołujący się, podniósł, iż wbrew zapatrywaniom skarżonych decyzji płatnik przy ustalaniu wysokości świadczenia pieniężnego z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w okresie objętym

decyzją w latach 2014-2016 stosował kryterium w postaci sytuacji materialnej, rodzinnej i życiowej pracownika otrzymującego takie świadczenie a co za tym idzie spełnione zostały warunki wyłączenia tych świadczeń z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne rentowe i zdrowotne.

/odwołanie k.3 – 4 odwrót , odwołanie k. 3 - 4 akt VIII U 1240/21 /

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań płatnika, podtrzymując argumentację podniesioną w zaskarżonych decyzjach.

/odpowiedź na odwołanie k. 5-8 , odpowiedź na odwołanie k. 5-8 odwrót akt VIII U 1240/21/

Zarządzeniem z dnia 13 maja 2021 r., Sąd zarządził połączenie sprawy o sygnaturze akt VIII U 1240/21 ze sprawą o sygnaturze akt VIII U 1239/21 w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz zarządził ich prowadzenie pod sygnaturą VIII U 1239/21.

/postanowienie k.10 akt VIII U 1240/21/

Pismem z dnia 23 sierpnia 2021 r. pełnomocnik płatnika wniósł o zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c do czasu rozstrzygnięcia postępowania w sprawie VIII U 1258/ 21, podobnie jak zawieszona została sprawa o sygn. VIII U 1233/21 bowiem obie sprawy wynikają z jednego stanu faktycznego i będą rozstrzygane w oparciu o te same przepisy prawa i w przypadku prawomocnego oddalenia odwołania płatnik rozważy cofnięcie odwołania w pozostałych sprawach.

/pismo k.34 – 34 odwrót/

Pismem procesowym z dnia 7 września 2021 r. organ rentowy podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko procesowe i wniósł o oddalenie wniosku o zawieszenie postępowania.

/pismo k. 44 – 45/

Na rozprawie w dniu 10 listopada 2021 r. poprzedzającej wydanie wyroku pełnomocnik odwołującego poparł odwołania, zainteresowana B. W. poparła odwołanie , a pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołań i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 540 zł.

/protokół z rozprawy z dnia 10 listopada 2021 r. , płyta CD k.70/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik Miejski Zakład (...) w G. zatrudnia pracowników. Płatnik utworzył Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, z którego wypłaca środki pracownikom na podstawie, obowiązującego w zakładzie, regulaminu.

/bezsporne/

B. W. oraz K. S. są pracownikami płatnika.

/bezsporne/

U płatnika obowiązuje Regulamin Tworzenia i Gospodarowania Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych zgodnie z którym z uwzględnieniem aneksu z dnia 16.12.2005 r.:

- w świetle § 2 Środki pieniężne (...) gromadzone w celu pokrycia bieżącej działalności socjalnej przeznaczą się na finansowanie między innymi

- udzielenia pożyczek mieszkaniowych,

- dofinansowanie skierowań na kolonie, obozy oraz wczasów zorganizowanych,

- kosztów zakładowej działalności w zakresie;

a. kulturalno-oświatowym

b. sportu i rekreacji,

c. turystyki,

- bezzwrotnej pomocy socjalnej dla pracowników

- kosztów-impres okolicznościowych.

- w świetle § 3

Ze świadczeń objętych zakresem zakładowej działalności socjalnej mogą korzystać

- pracownicy zakładu zatrudnieni w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy i ich dzieci,

- dzieci pracownika do lat 18 pozostające na wyłącznym jego utrzymaniu, nadto dzieci pracownika będące na: jego utrzymaniu niepracujące - bez względu na wiek jeżeli są inwalidami oraz dzieci przysposobione.

- w świetle § 4 ust. 2 wnioski pracowników o pomoc z (...) opiniuje (...) Komisja Socjalna i daje do zatwierdzenia Dyrektorowi. D. wypoczynku dla dzieci może być dofinansowane tylko jeden raz w ciągu roku /wypoczynek letni ferie zimowe/ w miarę posiadanych środków.

- w świetle § 7 pracownik znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej /zdarzenia losowe/ może uzyskać bezzwrotną pomoc finansów w formie gotówkowej lub materialnej, po złożeniu umotywowanego wniosku w zakładzie pracy.

- w świetle § 8 ust. 1 pomoc w każdej formie udzielana pracownikowi nie jest obligatoryjna i jest przyznawana indywidualnie każdemu ubiegającemu się pracownikowi,

/ bezsporne , regulamin zagospodarowania FŚS z aneksem w aktach ZUS dot. każdego z ubezpieczonych /

Poza regulaminem ZFŚS, w Zakładzie, nie ma innych dokumentów, określających zasady wypłat świadczeń z ZFŚS. Nie istniały żadne wzory wniosków i oświadczeń do ZFŚS.

/protokół przesłuchania B. G. w postępowaniu kontrolnym w aktach ZUS dot. każdego z ubezpieczonych /

W praktyce, płatnik tworzył Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. Corocznie na fundusz dokonywany jest odpis z własnych środków. Na zebraniach związków zawodowych, występowało do dyrekcji z propozycją wypłat świadczeń dla pracowników z okazji świąt, również proponowano kwotę wypłaty na jednego pracownika. Następnie, dyrektor dokonywał uzgodnień z komisją (...), w jakiej wysokości świadczenia mogą być wypłacone, na jakie możliwości pozwala Fundusz. Komisja ZFŚS po zasięgnięciu opinii księgowości o możliwościach finansowych wypłaty, na swoim posiedzeniu, podejmowała decyzje o przyznaniu pracownikom kwot do wypłaty. Propozycja wysokości kwot do wypłaty, była przedstawiana dyrektorowi. Po akceptacji dyrekcji realizowana była wypłata. Komisja przyjmowała kryteria, osiągniętych przez pracowników dochodów w Miejskim Zakładzie (...).

/protokół przesłuchania B. G. w postępowaniu kontrolnym w aktach ZUS dot. każdego z ubezpieczonych, zeznania świadka B. G. min.00:03:36 – 00:25:27 rozprawy z dnia 10 listopada 2021 r. , płyta CD k.70/

Z uwagi, na to, że w większości przypadków, osiągnane dochody w (...) były jedynym źródłem dochodów pracowników, a dochody, w ocenie płatnika, były porównywalne, Miejski Zakładzie (...), wypłacał pracownikom świadczenia (...), w takiej samej wysokości.

/protokół przesłuchania B. G. w postępowaniu kontrolnym w aktach ZUS dot. każdego z ubezpieczonych, zeznania świadka B. G. min.00:03:36 – 00:25:27 rozprawy z dnia 10 listopada 2021 r. , płyta CD k.70/

W latach 2014-2016 kwoty najwyższych i najniższych wynagrodzeń w (...) przedstawiały się następująco

- na dzień 01.01.2014 r.

Najwyższe wynagrodzenie brutto:

10.079,75 (w tym nagroda jubileuszowa 7 565,04)

7.098,76 (w tym nagroda jubileuszowa 4 754,40)

6.410,28

Najniższe wynagrodzenie brutto:

1.640,80 (w tym wynagrodzenie chorobowe za 10 dni)

1.834,48

1.960,96

-na dzień 01.01.2015 r.

Najwyższe wynagrodzenie brutto:

7. 050,74

6.500,00

4.601,54

Najniższe wynagrodzenie brutto:

2.049,12

2.083,92

2.146,66

Na dzień 01.01.2016 r.

Najwyższe wynagrodzenie brutto:

7.278,68

6.500,00

4.800,08

Najniższe wynagrodzenie brutto:

2.115,27 (w tym zasiłek chorobowy za 15 dni)

2.298,52

2.311,68 (w tym wynagrodzenie chorobowe za 4 dni, zasiłek chorobowy za 2 dni)

/zestawienie k.37/

W latach 2014-2016 u płatnika pracowało do 30 osób , były zatrudnione małżeństwa dzieci , rodzice , rodziny, pracowali sąsiedzi i znajomi. Większość załogi należało do związków zawodowych. Pracownicy znali się, a ich sytuacja materialna i życiowa, była znana innym.

/zeznania świadka B. G. min.00:03:36 – 00:25:27 rozprawy z dnia 10 listopada 2021 r. , płyta CD k.70/

Sytuacja życiowa, rodzinna, finansowa pracowników płatnika była zróżnicowana. Część z nich miała na utrzymaniu rodziny, dzieci. Osoby z nimi prowadzące wspólne gospodarstwo domowe, miały bądź nie, inne źródło utrzymania, sami pracownicy, bywało, że mieli inne źródło dochodu.

/zeznania świadków: S. D. min.00:25:35 – 00:30:07 , A. B. min.00:30:07 – 00:37:11 rozprawy z dnia 15 września 2021 r. , płyta CD k.56, B. G. min.00:03:36 – 00:25:27 rozprawy z dnia 10 listopada 2021 r. , płyta CD k.70 , zeznania B. W. min.00:26:58 – 00:28:49 rozprawy z dnia 10 listopada 2021 r. , płyta CD k.70 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:08:28 – 00:18:14 rozprawy z dnia 15 września 2021 r. , płyta CD k.56/

Przy dysponowaniu środkami nie dokonywano ustaleń sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych do świadczeń z ZFŚS, nie ustalano dochodu przypadającego na członka rodziny. Pracownicy nie dokumentowali wysokości dochodu przypadającego na osobę w rodzinie. Komisja socjalna nigdy nie brała pod uwagę tego kryterium przy przyznawaniu wysokości świadczenia. Pracownicy nie składali wniosków o wypłaty z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych ani oświadczeń o uzyskanym dochodzie na członka rodziny. Wszyscy pracownicy otrzymywali takie same kwoty świadczeń.

/zeznania świadków: S. D. min.00:25:35 – 00:30:07 , A. B. min.00:30:07 – 00:37:11 rozprawy z dnia 15 września 2021 r. , płyta CD k.56, zeznania B. W. min.00:26:58 – 00:28:49 rozprawy z dnia 10 listopada 2021 r. , płyta CD k.70 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:08:28 – 00:18:14 rozprawy z dnia 15 września 2021 r. , płyta CD k.56/

W latach 2014-2016, pracownicy dostawali wypłaty z ZFŚS, dwa razy do roku, z okazji świąt.

/zeznania świadków: S. D. min.00:25:35 – 00:30:07 , A. B. min.00:30:07 – 00:37:11 rozprawy z dnia 15 września 2021 r. , płyta CD k.56, B. G. min.00:03:36 – 00:25:27 rozprawy z dnia 10 listopada 2021 r. , płyta CD k.70 , zeznania B. W. min.00:26:58 – 00:28:49 rozprawy z dnia 10 listopada 2021 r. , płyta CD k.70 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:08:28 – 00:18:14 rozprawy z dnia 15 września 2021 r. , płyta CD k.56/

B. W. w spornym okresie z ZFŚS otrzymała następujące kwoty dofinansowania :

03.2014r.- 500,00 zł

04.2014r.- 380,00 zł

12.2014r.- 620,00 zł

03.2015r.- 380,00 zł

12.2015r.- 600,00 zł

03.2016r.- 500,00 zł

04.2016r. - 380,00 zł

12.2016r.- 610,00 zł

K. S., w okresie objętym zaskarżoną decyzją, z ZFŚS otrzymał następujące kwoty dofinansowania :

04.2014r.- 380,00 zł

12.2014r.- 620,00 zł

03.2015r.- 380,00 zł

12.2015r.- 600,00 zł

04.2016r. - 380,00 zł

12.2016r.- 610,00 zł

/bezsporne , listy wypłat środków pieniężnych z okazji Dnia Kobiet, Świąt Bożego Narodzenia, Ś. W. w aktach ZUS dot. każdego z ubezpieczonych/

W latach 2014 - 2016, płatnik, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne pracowników, nie uwzględniał przychodu osiągniętego z tytułu wypłaconych świadczeń pieniężnych, finansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

/bezsporne/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów znajdujących się w aktach sprawy jaki w aktach rentowych oraz na podstawie zeznań świadków i zainteresowanych, które Sąd uznał za wiarygodne gdyż ze sobą korespondowały i wzajemnie się uzupełniały, nie były także sprzeczne z przedstawioną w procesie dokumentacją. Czyniąc ustalenia, Sąd nie dał jedynie częściowo wiary świadkowi B. G., w zakresie w jakim twierdziła iż wypłat z ZFŚS, u płatnika, dokonywano, na podstawie ustnych wniosków pracowników. Zeznania wskazanego świadka, w tym przedmiocie, były, bowiem, sprzeczne z zeznaniami wszystkich innych osób przesłuchanych w procesie, którzy wprost twierdzili, iż do wypłat świadczeń, nie był potrzebny żaden wniosek, że nie badano ich sytuacji rodzinnej i materialnej. Podkreślenia wymaga też, iż, w wyjaśnieniach, złożonych w postępowaniu kontrolnym, przeprowadzonym przez ZUS, B. G., twierdziła, iż żadne wnioski nie były od pracowników wymagane.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołania, jako niezasadne, podlegały oddaleniu.

Na wstępie w kwestii proceduralnej podnieść należy, iż brak było podstaw do zawieszenia postępowania. Odwołujący się płatnik domagał się zawieszenia postępowania w sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 kpc do czasu rozstrzygnięcia postępowania w sprawie VIII U 1258/21 (podobnie jak zawieszona została sprawa o sygn. VIII U 1233/21), bowiem obie sprawy wynikają z jednego stanu faktycznego i będą rozstrzygane w oparciu o te same przepisy prawa i, w przypadku prawomocnego oddalenia odwołania, płatnik rozważy cofnięcie odwołana w pozostałych sprawach.

Odnosząc się do powyższego, wskazać należy Sąd Okręgowy w Łodzi zawiesił postępowanie w sprawie o sygn. akt: VIIIU 1233/21, która dotyczy wysokości składek na Fundusz Pracy. Zgodnie z orzecznictwem i wysokość składek na Fundusz Pracy to pochodna kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a zatem niezbędne jest stwierdzenie wysokości podstawy wymiaru składek w sprawach dotyczących poszczególnych ubezpieczonych, a dopiero po ich prawomocnym zakończeniu można stwierdzić, jaka jest wysokość

składek na Fundusz Pracy za sporny okres, /wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dn. 13.07.2017r. sygn. akt: III AUa 769/16/. Natomiast w niniejszej sprawie która dotyczy stricte składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne taka zależność nie występuje. Samo zaś podobieństwo rozpoznawanych spraw jednakowa podstawa faktyczna i prawna rozstrzygnięcia zawieszenia postępowania nie usprawiedliwia. Brak jest podstaw do zawieszenia postępowania, jeżeli sąd orzekający jest w stanie samodzielnie dokonać ustaleń faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, bez konieczności wywodzenia ich z innego postępowania cywilnego, /wyrok SA w Warszawie z dn. 27.06.2019r. sygn. akt: VII AGa 1180/18, z dn. 14.02.2019r. sygn. akt: VII AGa 1058/18/ Zależność prejudycjalna postępowania cywilnego od wyniku innego postępowania (cywilnego, a także administracyjnego, karnego lub dyscyplinarnego) występuje wtedy, gdy kwestia, będąca lub mająca być, przedmiotem innego postępowania (prejudycjalnego) stanowi element podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu cywilnym (chodzi tu o fakty lub dowody faktów). Charakter relacji, zachodzącej pomiędzy zagadnieniem prejudycjalnym, oraz przedmiotem postępowania cywilnego, jest taki, że, bez uprzedniego rozstrzygnięcia kwestii prejudycjalnej, niemożliwe jest rozstrzygnięcie sprawy w toczącym się postępowaniu, /wyrok SA w Łodzi z dn. 13.03.2019r. sygn. akt: II ACa 580/18/ Natomiast wynik innej sprawy oparty na podobnym czy nawet takim samym stanie faktycznym i prawnym, który nie ma charakteru prejudykatu, nie uzasadnia zawieszenia postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 KPC. /wyrok SN z dn. 05.11.2015r. sygn. akt: III PK 32/15/. Wynik jednej z wielu spraw, opartych na podobnym, czy nawet takim samym stanie faktycznym, toczących się równocześnie w danym sądzie, nie stanowi prejudycjalności dla pozostałych spraw. /III AUz 308/13 - postanowienie SA Gdańsk z dnia 24-09-2013/ Jeżeli rozstrzygnięcie innego postępowania nie stanowi w istocie przysądu, nie kształtuje treści rozstrzygnięcia w sprawie, która miałaby zostać zawieszona, to nie jest zasadne jej zawieszenie. /I ACa 143/17 - wyrok SA Kraków z dnia 05-07-2017/

Co do meritum, zgodnie z § 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Dz.U. z 2017 r. poz. 1949 t.j.), podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zwanych dalej „składkami”, stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągnany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, zwanej dalej „ustawą”, oraz § 2. Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 19 ww. rozporządzenia podstawy wymiaru składek nie stanowią świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Na podstawie art. 18 ust. 1, art.20.ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Dz.U. z 2021 r. poz. 423 t.j. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1-3, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12. tj. przychód - przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy oraz przychody z działalności wykonywanej osobiście przez osoby należące do składu rad nadzorczych, niezależnie od sposobu ich powoływania. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe bez stosowania ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek.

Zgodnie z art. 81 ust. 1, 5, 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1398 t.j.) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, nie stosuje się wyłączeń wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz nie stosuje się ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek

na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych. Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy wymiaru składki (art.79 ust.1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych).

Tym samym, kluczowym dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, jest to czy wypłacane ubezpieczonym przez płatnika świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych stanowiły jak twierdzi odwołujący, a co neguje organ rentowy świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne tj. czy spełniają wymogi określone ustawą o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych realizującą postulat i obowiązującą w prawie pracy zasadę by pracodawca w miarę możliwości zaspokajał bytowe kulturowe i socjalne potrzeby pracowników.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych Dz.U. z 2020 r. poz. 1070 t.j. 1. Przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. 2. Zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1-1b, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w regulaminie ustalonym zgodnie z art. 27 ust. 1 albo art. 30 ust. 6 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 263). Pracodawca, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa, uzgadnia regulamin z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów.

W świetle ugruntowanego orzecznictwa jeżeli pracodawca faktycznie spełnia przesłanki wskazujące na to, że w ramach funkcjonowania zakładowego funduszu socjalnego realizowany był cel socjalny, nadto brano pod uwagę sytuację osobistą i majątkową pracownika oraz jednocześnie źródłem świadczeń były środki zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, to przy takich okolicznościach nie można przesądzać, że świadczenia były ukrytą formą przychodu. Jedynie w sytuacji wykazania pozorności utworzenia środków socjalnych, będących w istocie ukrytą formą przychodu, możliwe jest ich ewentualne przekwalifikowanie przez organ rentowy i uznanie, że stanowią one podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. /III AUa 565/16 - wyrok SA Szczecin z dnia 18-05-2017/

Przychód pracownika jest wyłączony z podstawy wymiaru składek jeżeli świadczenie zostało sfinansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne "w ramach" zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, a więc zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o ZFŚS. W przypadku świadczeń wypłacanych indywidualnie pracownikom z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wyłączone są jedynie świadczenia przyznawane z zachowaniem kryterium socjalnego. /III AUa 1847/15 - wyrok SA Łódź z dnia 25-10-2016/

Świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych muszą być w każdym wypadku przyznawane z uwzględnieniem indywidualnie ocenianej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika, ponieważ jest to podstawowe założenie ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 111 ze zm.) i od zasady tej nie ma wyjątków. W przypadku pominięcia, podstawowej i bezwzględnie wiążącej, zasady, przyznawania świadczeń socjalnych, w zależności od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, świadczenia wypłacone przez pracodawcę, nie mogą być ocenione w sensie prawnym, jako świadczenia socjalne. /III AUa 1217/14 - wyrok SA Poznań z dnia 28-04-2015/

Kolejność kryteriów socjalnych ma charakter przypadkowy, a ustawodawca nie przywiązuje do niej wagi. Doniosłości konkretnych kryteriów należy poszukiwać w istocie poszczególnych świadczeń. To charakter usługi wyznacza, czy decydująca do jej przyznania okaże się sytuacja życiowa, rodzinna czy też materialna. Kryteria socjalne, w procesie redystrybucji środków funduszu, nie konkurują ze sobą. Ich relacja polega na wzajemnym uzupełnianiu się./III AUa 1403/14 - wyrok SA Białystok z dnia 08-04-2015/

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25-04-2017 wskazano, iż przyjęte przez płatnika kryteria w postaci progu finansowego, od którego uzależnione było przyznanie świadczenia (przeciętne miesięczne wynagrodzenie netto) oraz progu stanowiskowego, który różnicował wypłatę świadczeń, w zależności od finansowej rangi danego stanowiska, są kryteriami jasnymi, czytelnymi i weryfikowalnymi. Kryterium dochodowe poszczególnych grup

pracowników stanowi realną i uchwytną przesłankę różnicowania świadczeń. Należy przy tym podkreślić, że nie można racjonalnie wartościować, które kryterium jest lepsze, czy też bardziej uprawnione do stosowania. Nie można bowiem stanowczo twierdzić, że jedynym słusznym kryterium jest dochód całej rodziny, czy też wielodzietność. Tego rodzaju wnioskowanie stanowiłoby niedopuszczalną prawnie nadinterpretację przepisów ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2191 ze zm.) i wydawanych na jej podstawie aktów prawa wewnątrzzakładowego. Istotne jest, aby pracodawca, realizując cele socjalne świadczenia przyjął jako przesłankę ich przyznania kryterium socjalne, a to może zostać wyznaczone również przez dochód osiągniany przez uprawnionych pracowników na danym stanowisku pracy., III AUa 431/16 - wyrok SA Szczecin z dnia 25-04-2017

Nie należy, jednak, przede wszystkim, tracić z pola widzenia iż Fundusz Świadczeń Socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin oraz emerytów i rencistów. Co więcej, jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach. Przepis art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 2191 ze zm.) stanowi, że ustawa określa zasady tworzenia przez pracodawców zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu oraz przewiduje, że Fundusz ten jest przeznaczony na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z Funduszu oraz na dofinansowanie zakładowych obiektów socjalnych.

Doświadczenie życiowe pokazuje, że jest mało prawdopodobne, by dwie osoby uprawnione pozostawały w jednakowej sytuacji materialnej, życiowej i rodzinnej, a tylko taka (lub bardzo zbliżona) pozwalałaby na przyznanie świadczeń w tej samej wysokości. Niemniej nie można wykluczyć a priori, że każdy przypadek należy badać indywidualnie oraz, że jednakowa sytuacja materialna, życiowa i rodzinna pracowników nie musi oznaczać, że sytuacja ta jest taka sama, identyczna, ale musi być na tyle podobnym, porównywalnym poziomie, że ewentualna różnica nie ma znaczącego charakteru./III AUa 1493/14 - wyrok SA Warszawa z dnia 21-03-2016/

Świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, wypłacone w oparciu o kryterium zrównujące a nie różnicujące, nie mające charakteru socjalnego stanowią przychód ze stosunku pracy./III AUa 105/15 - wyrok SA Łódź z dnia 05-10-2015/

Definicja działalności socjalnej daje pracodawcy możliwość wręczania ze środków funduszu, między innymi, bonusów finansowych z okazji Świąt Bożego Narodzenia czy Wielkanocnych z tytułu zwiększonych wydatków w tym okresie. Warunkiem umożliwiającym ich przyznanie jest zapisanie takich form pomocy w regulaminie funduszu oraz określenie trybu ich przyznawania (czy przyznanie następuje np. na wniosek osoby uprawnionej, czy też z inicjatywy pracodawcy), a to w myśl art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 800 ze zm.), który stanowi, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu./ III AUa 927/14 - wyrok SA Szczecin z dnia 03-09-2015/

Odstąpienie od różnicowania świadczeń, a, tym samym, od badania sytuacji socjalnej pracowników, dopuszczalne jest, tylko, w przypadku świadczeń, wydatkowanych z funduszu na imprezy integracyjne, kulturalne, sportowe, akcje turystyczne itp. /III AUa 1438/14 - wyrok SA Białystok z dnia 19-03-2015/

Kwoty, uzyskane przez pracowników, z funduszu świadczeń socjalnych, pomimo tego, że mieszczą się w ogólnej definicji przychodu, nie stanowią podstawy wymiaru składek na podstawie § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. 1998 r. Nr 161, poz. 1106). To pracodawca gospodaruje środkami funduszu, dokonuje podziału środków funduszu na poszczególne rodzaje działalności socjalnej i przyznaje, poszczególnym uprawnionym, świadczenia finansowane z funduszu na zasadach określonych w regulaminie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Z funduszu mogą być finansowane tylko te rodzaje działalności socjalnej, które są objęte ustawową definicją pojęcia „działalność socjalna”. Swoboda regulacji w regulaminie zasad przyznawania indywidualnych świadczeń jest ograniczona ustanowioną przez ustawodawcę w art. 8 ust. 1 ustawy o

zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335 ze zm.) ogólną zasadą, że przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335 ze zm.) , wyraźnie powiązał zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. Zasada, zawarta w tym przepisie, wyraża się w związku, pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia, a łącznie rozpatrywaną, sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Im sytuacja osoby uprawnionej jest gorsza, tym wyższe przysługuje jej świadczenie. O spełnieniu kryterium socjalnego nie może być mowy bez indywidualnej analizy sytuacji każdej uprawnionej do skorzystania z funduszu osoby. Fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatem są rodziny (a nie tylko pracownicy) o najniższych dochodach. Nadto, istotne jest, także, ustalenie takich progów dostępności świadczeń, jak i takie zróżnicowanie ich wysokości aby urzeczywistnić ustawowy cel Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, tj. niwelowanie różnic w poziomie życia pracowników. Oparcie kryterium dostępności świadczeń z tytułu świąt, wyłącznie z uwzględnieniem wysokości wynagrodzenia zasadniczego uzyskiwanego u płatnika nie spełnia wymogu badania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej w szczególności na tle sytuacji życiowej innych pracowników uprawnionych do świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. /III AUa 2028/13 - wyrok SA Poznań z dnia 07-08-2014/

Przenosząc powyższe rozważania, na grunt rozpoznawanej sprawy, podnieść należy, że, w świetle, poczynionych w sprawie ustaleń, iż, w przypadku płatnika Miejskiego Zakładu (...) w G., kryterium wypłaty świadczeń z ZFŚS dla pracowników stanowiło tylko i wyłącznie kryterium dochodu pracownika w firmie. Próg był ustalony od dochodu pracownika nie jego rodziny. I choć, jak zeznała świadek B. G., sytuacja materialna i życiowa pracowników, z racji ich niewielkiej ilości, wzajemnych rodzinnych sąsiedzkich i przyjacielskich powiązań, zamieszkiwania w niewielkiej miejscowości była pracodawcy znana, nie wpływała ona, w żaden sposób, na wielkość przyznawanych im świadczeń. Pracodawca nie żądał od pracowników żadnych wniosków ani udokumentowania sytuacji dochodowej na członka rodziny. Nie brał pod uwagę ilości członków rodziny na utrzymaniu zwiększonych potrzeb spowodowanych np. niepełnosprawnością czy chorobą. Pracodawca a priori przyjął założenie- co wynika z treści odwołania i przyjętej polityki wypłaty świadczeń iż w wobec zbliżonych dochodów w (...) pracownicy winni otrzymać takie same świadczenia z ZFŚS. Tym samym w jego ocenie zostało spełnione kryterium socjalne uzasadniające przyznanie świadczeń.

Wskazane stanowisko nie może zostać zaakceptowane. W ocenie Sądu, wskazuje ono na niezrozumienie przez płatnika, czym w rzeczywistości jest kryterium socjalne. Uzależnienie wypłaty świadczeń, tylko i wyłącznie, od jednego czynnika, dochodu w firmie, nie jest w żaden sposób miarodajne, dla oceny faktycznej sytuacji materialnej pracownika i nie daje żadnego obrazu jego indywidualnej pozycji - nie spełnia wymogu badania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, osoby uprawnionej, w szczególności, na tle sytuacji życiowej, innych pracowników, uprawnionych do świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Podkreślić należy, iż nieważnym jest jaki element ocenny pracodawca wybierze, o ile ilustruje on- daje pogląd, jak kształtuje się sytuacja pracowników w ww. sferach. Kryterium zastosowane przez płatnika tego wymogu nie spełniało. Podnieść należy, iż same zarobki pracowników w (...), co wynika, choćby z przedłożonego w procesie, zestawienia, były zróżnicowane, a nie, jak twierdził płatnik, porównywalne. Tym samym, już z tego względu, płatnik stosował kryterium niemiarodajne. Mało tego, wypłacał świadczenia wszystkim, w jednakowej wysokości, bez względu na sytuację bytową. Jednakowe świadczenia dostawały, więc, zarówno osoby, zarabiające więcej, jak te, zarabiające mniej, nadto, te które miały bliskich, na utrzymaniu, jak i te, których bliscy mieli własne dochody. Ponadto faktycznie pracodawca zrównał sytuację socjalną pracowników mniej zarabiających, a, na przykład, mających nienajgorszą sytuację życiową (np. dobry stan zdrowia, możliwość uzyskania utrzymania z innych źródeł), z sytuacją innych osób, zarabiających niewiele więcej, ale np. samotnie wychowujących dzieci, z rodzin wielodzietnych, zmagających się z chorobami własnymi lub członków rodziny. Tym samym, stosował kryteria które obiektywnie nie pozwalały na spełnienie funkcji socjalnej wypłacanych świadczeń, taka zaś, jest wymagana przez ustawę o Zakładowym Funduszu Świadczeń socjalnych. Żadnego usprawiedliwienia tego stanu rzeczy, nie stanowi, iż świadczenia były niewielkie. Nawet, bowiem, świadczenia drobne w świetle wspomnianych zasad wynikających z ustawy dla zachowania jej celów socjalnych muszą opierać się na wskazanych kryteriach. I

jakkolwiek wadliwe jest założenie, że wskazany cel socjalny można utożsamiać wyłącznie z określonymi kryteriami przyznawania świadczeń socjalnych – innymi słowy nie można racjonalnie wartościować, które kryterium jest lepsze, czy też bardziej uprawnione do stosowania - to jednak musi ono stanowić, realną wymierną i uchwytłą przesłankę różnicowania świadczeń, a tego, wskaźnikom, stosowanym przez płatnika, obiektywnie zabrakło.

W konsekwencji powyższego, Sąd doszedł do przekonania, iż świadczenia wypłacane, K. S. i B. W., z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, nie spełniały kryterium socjalnego, określonego w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, który to przepis ustanawia zasadę ustawową wydatkowania środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, odnoszącą się do wszystkich świadczeń z Funduszu. Tym samym, w przedmiotowej sprawie, nie mógł znaleźć zastosowania wyjątek, przewidziany w § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczególnych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, w postaci wyłączenia przedmiotowych świadczeń, z podstawy wymiaru składek ubezpieczonych, co oznacza, że świadczenia wypłacone ubezpieczonym, stanowią ich przychód, który wliczany jest do podstawy wymiaru składek.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

O kosztach procesu, Sąd orzekł, na podstawie art.98 k.p.c., a wysokość wynagrodzenia pełnomocnika ustalił zgodnie z § 2 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz.265) biorąc pod uwagę, zgłoszone przez organ rentowy, żądanie i wartość roszczeń, w każdej z połączonych do wspólnego rozpoznania, spraw.

S.B.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi płatnika radcy prawnemu Ł. P. za pośrednictwem (...) [bez pouczenia profesjonalista]